

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מסורת
הש"ס

אכשורי גברא - להכיין עלמו לאכילה מרובה לא מביעיא לן שהרי לא אכרה עליו תורה והוא לאו כענבים ודבר אחר דמי דהתם גבי ענבים אכשורי פירא הוא: פועלין אפולין ענבים - כל אכילתן מהיין עד שמגיעין לראש אומניות שהן בגלוי והשקט מהם אופן תורה אור ומתקנין ראשי אומניות - ראשי שורות

טפי לענבים ודבר אחר מהבבוב כדמוכח בסמוך ומתוך הסוגיא משמע שלא פשט כלום וגרלה לר"ה דבראוי לאכילה פשיטא ליה דשרי הבבוב דלא הו' אלא בסומי פירא אלא באופן שאין ראויין לאכילה אלא ע"י הדקק ומתבבבן כדי שיהיו טובים לאכול מביעיא ליה חי הו' כענבים ודבר אחר כיון דע"י הבבוב אוכל הרבה או דלמא לא שגח הבבוב זה מהבבוב בפירות מחוקים דשרי ופשטי מרשאים פועלים לטבל פתן בציר וסבר השתא בפועלין שאין יכולין לאכול אלא ע"י הדקק ומדמי ליה לאכול שאיט ראו אלא ע"י הדקק ומייה לישנא דשיחלו ענבים הרבה משמע שיכולין לאכול בלא הכי ותו פשטי מחולקין בראשי אומניות ובלבד שלא יבבבו ולא קאי אראשי אומניות והגהה שרי להבבב שראויין לאכילה אלא ובלבד שלא יבבבו בדברים שאינם ראויים לאכילה קאמר והשתא קאמר שפיר מאי מחוקי פירא איכא דעל ידי הפרכה לא יתקנו יותר אותן שאינן ראויין לאכילה דליין אלא למתק אותן שכבר היו ראויין והא פשיטא דשרי וחי' משום ביטול מלאכה הוא דקאמר ברייתא וחי' נמי שפיר הא דקאמר רבא לא יספות במלח משום מעשר אבל חי' לאו הכי שרי היינו בראויין לאכילה אבל בשאינם ראויים לאכילה מביעיא לן הבבוב וספיתא פשיטא לן דהו' כענבים וד"ה דקאמר משיקרא וגרלה לר"ה דלפי' ר"ה לא אסור ענבים וד"ה אלא דוקא באין ראויין וחי' שפיר הא דקאמר דמלח כענבים וד"ה היינו דוקא באין ראויין דבראויין שרי כדמשמע במילתיה דרבא ויש ליישב שיטת הקובץ' דמה שהקבא דחי' איכא מיתוק אחאי מפרך איכא למימר מפרך ומשבר לחתיכות קטטת כדי שיוכל לתת בפיו במעט מעט *דשרי לספות במלח לרבא חי' לאו משום מעשר משום שנתן לו בצה"ב רבות לאכול דבבבי חיירי וברייתא נמי דשרי לספות בלחת אחת היינו משום דמיירי בק"ץ:

לאכשורי גברא לא קמיביעיא לן כי קמיביעיא לן לאכשורי פירא מאי תיש פועלין אכילין ענבים בראשי אומניות שלהם ובלבד שלא יבבבו באופן התם משום ביטול מלאכה כי קא מיביעיא לן דהכא דאיכא אשתו ובגינו מאי תיש ולא יתבבב באור ויאכל ולא יבכור בארסה ויאכל ולא יפריך ע"ג הפלע ויאכל אבל מפרך על יד על יד ואוכל התם משום ביטול מלאכה הבינומי מסתברא דאי ס"ד משום מתוקי פירא סלע, מאי מתוקי פירא איכא, אי אפשר דלא ממתיק פורתא ד"ש

פועלין שהיו עוברים בתאנים (א) ויגודרים בתמרים ובוצרים בענבים ומוסקין בזיתים הרי אלו אוכלים ופסורים שהתורה זיכתה להם, ובפיתם לא יאכלו אלא אם כן נטלו רשות מבעה"ב ובלא יספות במלח ויאכל מלח ודאי כענבים ודבר אחר דמי' וחי' דעלייהו דענבים קא מדלד ליה ולאו מילתא בלפניה נפשיה הוא ספת מ"מ דבר אחר הוא אבל מביבב אימת לן דשרי: לעדור: לחפור: לקסקא: לכסות שרשים המגולים: פריז' לא יפלו: מן היתים שצלין דביעין שעת גמר מלאכה: שכרו לצבור: בענבים: למסוק: בזיתים: לנקט: בשאר פירות אותן העשרין על גב הקרקע: ק"ץ: והתנה עם בעל הבית ע"מ שיוכל הוה ליה כעין מקח: אחת אחת אונב: דפחות משפחה לא חייל זיכור שם גורן דבבר שלא נעמרה מלאכה: שמים שמים לא יאכל דשמים ממי ליה מילתא דחשיבותא כגון קלינה או מקח חייל עלייהו שם גורן כדליף אסמכתא מקרא לקמן וקביעותא דקלינה ומקח דרבנן הוא כדאמרן לעיל (פ"ה) דחי' מדאורייתא חי' חילוק בין שמים לאחת: וסופת במלח ואונב: ר"ה

אילימא אסיפא כיון דקצין, כל היכי דבעי ליכול, אלא לאו אידישא אמר (אבי) לא קשיא כאן בארץ כאן בחוצה לארץ בארץ קבעא ספיתא, בחוצה לארץ לא קבעא ספיתא, אמר רבא מו איכא מידי דבארץ קבעא ספיתא מדאורייתא ובהוצה לארץ לא קבעא ספיתא ומותר לכתחילה: אלא אמר (בא) בין בארץ בין בחוצה לארץ: חדא לא קבעא ספיתא, תרתי קבעא ספיתא, בין ספת ובין לא ספת: אחת אחת אוכל, שתיים שתיים לא יאכל, לא קצין ולא ספת אוכל שתיים שתיים, ספת, אחת אחת אוכל שתיים שתיים לא יאכל ואע"ג דנטל רשות מבעה"ב דאי טביל להלמעשה

ע"ג הפלע ויאכל אבל מפרך על יד על יד ואוכל התם משום ביטול מלאכה הבינומי מסתברא דאי ס"ד משום מתוקי פירא סלע, מאי מתוקי פירא איכא, אי אפשר דלא ממתיק פורתא ד"ש

אמר רב מתנא דאמר קרא כי קבעם בעמיר ויבכור גורנה: תנו רבנן פחות המרכסת בתבואה והרשות

קובץ אחת אחת אוכל - פירס קובץ ק"ץ עם בצה"ב על מנה שיחלל והשתא הו' כעין מקח ערשה לר"ה דלפי' קאי ארישא אשכרו לעדור דחי' אשכרו לקטר למה יתנה בלח"ה כיון דמן התורה אוכל וקלינה נמי אחאי מהניא שלא יאכל שמים שמים כיון דעל חנם הוא קובץ, וקשה ק"ה דמאי פריך כיון דק"ץ כל מאי דבעי לאכול למה פשוט לו כל כך שיוכל לאכול במלח משום דק"ץ, הא לא פירס לאכול במלח, ואילטרין לקטן, דמדניח לא הוה אכיל כלל כיון ששכרו לעדור ק"ץ שהתנה שלא לחבול אלא עשר פירות או עשרים והשתא פריך שפיר במאי דבעי יאכלם: שתיים שמים לא יאכל - דמקח קובע דבבר שנגמרה מלאכתו למעשר וכי תלג שמים צידח חשיבי גורן כדליף בסמוך שהלוקח לא יעשה גורן אחר: בארץ קבעא ספיתא - והיה דלעיל דקתני לא יספות מיירי בארץ וחי' וחי' לא מוקי לה הוה דלא יספות משום ענבים ודבר אחר כדאמר מעיקרא והיה דספת במלח קאי אסיפא ומיירי בין בארץ בין בחוצה לארץ וקמ"ל דלא קבעא ספיתא והשתא לא תקשי ליה הא דפרך אראשי וי"ל דחי' לאו דאשמועינן בשום מקום דספיתא קבעא לא הו' אשמועינן שום חידוש היה ברייתא דסופת ולהכי מוקי להיהי דלא יספות בארץ משום דספיתא קבעא והשתא קמ"ל היה דסופת דאע"ג דבארץ קבעא בחי"ל לא קבעא: ותרתי מנגן דקבעא ספיתא - מקח נמי קבעא בתרתי כדאמר לעיל אלא משום דבספיתא קיימינן נקט ספיתא: לא לעשות לחם מיירי דהכי' דשייכא חלה לא אוליין בחר גמר

שחיבוב חזילה לענין מעשה נקט ליה וחי' קאי: בארץ - דמעשר דאורייתא הוקבעה ספיתא דספיתא במלח גמר מלאכתיהו דגלי דעתיה דלית ליה גורן אחרינא: מותר לכתחילה - בתמיה היכא דמעשר דידה מדרבנן תקבע ליה ספיתא מדרבנן דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון: תריס קבעא ספיתא - כדליף לקמן בפחות משמים לא הו' גורן: ק"ץ בין ספס וביין לא ספס - קלינה מסוי גורן כשהן שמים, וואחת אחת אוכל, שמים לא יאכל, וכיון דאכילה ע"י קלינה יתא' בשמים אלא בלחת לא קבע בהם ספיתא משום בני

קובץ אחת אחת אוכל - פירס קובץ ק"ץ עם בצה"ב על מנה שיחלל והשתא הו' כעין מקח ערשה לר"ה דלפי' קאי ארישא אשכרו לעדור דחי' אשכרו לקטר למה יתנה בלח"ה כיון דמן התורה אוכל וקלינה נמי אחאי מהניא שלא יאכל שמים שמים כיון דעל חנם הוא קובץ, וקשה ק"ה דמאי פריך כיון דק"ץ כל מאי דבעי לאכול למה פשוט לו כל כך שיוכל לאכול במלח משום דק"ץ, הא לא פירס לאכול במלח, ואילטרין לקטן, דמדניח לא הוה אכיל כלל כיון ששכרו לעדור ק"ץ שהתנה שלא לחבול אלא עשר פירות או עשרים והשתא פריך שפיר במאי דבעי יאכלם: שתיים שמים לא יאכל - דמקח קובע דבבר שנגמרה מלאכתו למעשר וכי תלג שמים צידח חשיבי גורן כדליף בסמוך שהלוקח לא יעשה גורן אחר: בארץ קבעא ספיתא - והיה דלעיל דקתני לא יספות מיירי בארץ וחי' וחי' לא מוקי לה הוה דלא יספות משום ענבים ודבר אחר כדאמר מעיקרא והיה דספת במלח קאי אסיפא ומיירי בין בארץ בין בחוצה לארץ וקמ"ל דלא קבעא ספיתא והשתא לא תקשי ליה הא דפרך אראשי וי"ל דחי' לאו דאשמועינן בשום מקום דספיתא קבעא לא הו' אשמועינן שום חידוש היה ברייתא דסופת ולהכי מוקי להיהי דלא יספות בארץ משום דספיתא קבעא והשתא קמ"ל היה דסופת דאע"ג דבארץ קבעא בחי"ל לא קבעא: ותרתי מנגן דקבעא ספיתא - מקח נמי קבעא בתרתי כדאמר לעיל אלא משום דבספיתא קיימינן נקט ספיתא: לא לעשות לחם מיירי דהכי' דשייכא חלה לא אוליין בחר גמר

שחיבוב חזילה לענין מעשה נקט ליה וחי' קאי: בארץ - דמעשר דאורייתא הוקבעה ספיתא דספיתא במלח גמר מלאכתיהו דגלי דעתיה דלית ליה גורן אחרינא: מותר לכתחילה - בתמיה היכא דמעשר דידה מדרבנן תקבע ליה ספיתא מדרבנן דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון: תריס קבעא ספיתא - כדליף לקמן בפחות משמים לא הו' גורן: ק"ץ בין ספס וביין לא ספס - קלינה מסוי גורן כשהן שמים, וואחת אחת אוכל, שמים לא יאכל, וכיון דאכילה ע"י קלינה יתא' בשמים אלא בלחת לא קבע בהם ספיתא משום בני

קובץ אחת אחת אוכל - פירס קובץ ק"ץ עם בצה"ב על מנה שיחלל והשתא הו' כעין מקח ערשה לר"ה דלפי' קאי ארישא אשכרו לעדור דחי' אשכרו לקטר למה יתנה בלח"ה כיון דמן התורה אוכל וקלינה נמי אחאי מהניא שלא יאכל שמים שמים כיון דעל חנם הוא קובץ, וקשה ק"ה דמאי פריך כיון דק"ץ כל מאי דבעי לאכול למה פשוט לו כל כך שיוכל לאכול במלח משום דק"ץ, הא לא פירס לאכול במלח, ואילטרין לקטן, דמדניח לא הוה אכיל כלל כיון ששכרו לעדור ק"ץ שהתנה שלא לחבול אלא עשר פירות או עשרים והשתא פריך שפיר במאי דבעי יאכלם: שתיים שמים לא יאכל - דמקח קובע דבבר שנגמרה מלאכתו למעשר וכי תלג שמים צידח חשיבי גורן כדליף בסמוך שהלוקח לא יעשה גורן אחר: בארץ קבעא ספיתא - והיה דלעיל דקתני לא יספות מיירי בארץ וחי' וחי' לא מוקי לה הוה דלא יספות משום ענבים ודבר אחר כדאמר מעיקרא והיה דספת במלח קאי אסיפא ומיירי בין בארץ בין בחוצה לארץ וקמ"ל דלא קבעא ספיתא והשתא לא תקשי ליה הא דפרך אראשי וי"ל דחי' לאו דאשמועינן בשום מקום דספיתא קבעא לא הו' אשמועינן שום חידוש היה ברייתא דסופת ולהכי מוקי להיהי דלא יספות בארץ משום דספיתא קבעא והשתא קמ"ל היה דסופת דאע"ג דבארץ קבעא בחי"ל לא קבעא: ותרתי מנגן דקבעא ספיתא - מקח נמי קבעא בתרתי כדאמר לעיל אלא משום דבספיתא קיימינן נקט ספיתא: לא לעשות לחם מיירי דהכי' דשייכא חלה לא אוליין בחר גמר

חי' שהוא כמו גורן אילנה רש"ל (ע"י פירוש ערך גרמז)

* (כ"ג) ח"א

מלכות שבת

ה' 9/3

ה' 9/3